

Hrvatski egzonimi II. – Popis suvremenih i povijesnih egzonima

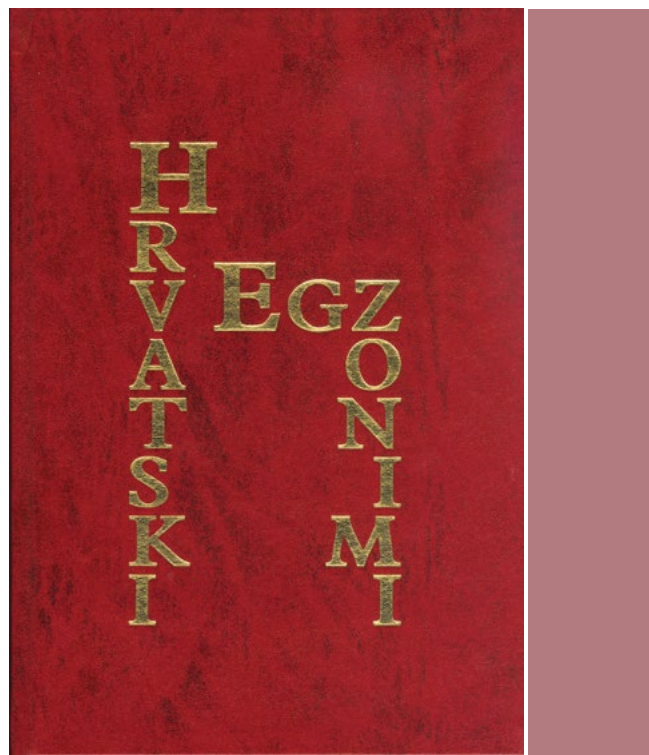
urednica Ivan Crljenko

Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2018., 296 str.

Nakon priručnika *Hrvatski egzonimi I.: imena država, glavnih gradova i njihovih stanovnika*, objavljenog 2016. godine, Leksikografski zavod Miroslav Krleža krajem 2018. izdao je priručnik *Hrvatski egzonimi II.: Popis suvremenih i povijesnih egzonima*. Na 295 stranica prezentiran je vrlo iscrpan inventar svih zemljopisnih objekata (države, gradovi, ovisna područja, regije, rijeke, planine, jezera, naselja, mora, oceani, zaljevi i dr.), kao i preporuke za njihovo pisanje. Stručno i pouzdano pripremljen, na temelju relevantnih izvora nastalih u razdoblju od 130 godina – koji uključuju atlase, zemljopisne monografije, enciklopedije i leksikone, ovaj priručnik uključuje čak 3023 prilagođena zemljopisna imena.

Izrada ovog, kao i prvog priručnika o hrvatskim egzonimima, temeljena na međuinstitucijskoj suradnji, potvrđuje je izvrsne suradnje geografa i jezikoslovaca. Glavna urednica izdanja je dr. sc. Ivana Crljenko, a članice uredništva su Adela Iveković, Vesnica Kušar i Željka Richter Novosel iz Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža. Jezični savjetnici bili su dr. sc. Ankica Čilaš Šimpraga i dr. sc. Domagoj Vidović iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, te Edin Muftić (za arapski, grčki i perzijski jezik) iz Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža. Suradnici na priručniku bili su i kolege geografi Tomislav Jogun i mr. sc. Mladen Klemenčić, a znanstveni pregled priredili su doc. dr. sc. Ivan Čanjevac s Geografskog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i prof. dr. sc. Josip Faričić s Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru.

Kako je u *Predgovoru* istaknula glavna urednica oba priručnika dr. sc. Ivana Crljenko, objavom priručnika o hrvatskim egzonimima Hrvatska se pridružila zemljama koje su prepoznale važnost standardiziranja zemljopisnih imena „radi njihova njegovanja i očuvanja u tekstovima i na kartografskim prikazima, kao i radi uporabe egzonima u govoru, kad je to poželjno“. Egzonimi se definiraju kao udomaćena zemljopisna imena stranih zemljopisnih objekata koja se razlikuju od izvornih imena (endonima), odnosno zemljopisna imena koja se upotrebljavaju u nekom jeziku za strane zemljopisne objekte smještene izvan područja tog jezika, a razlikuju se od službenih

ili prihvaćenih imena koja se rabe na području na kojem se objekt nalazi. Hrvatski egzonimi su udomaćena zemljopisna imena za objekte koji su smješteni izvan hrvatskog jezičnog područja, koja su u nekoj mjeri prilagođena hrvatskom jeziku bez obzira na način kako su udomaćena te se stoga mogu u velikoj mjeri razlikovati od izvornih zemljopisnih imena, ili su potpuno hrvatska imena (npr. Budimpešta, Beč, Rim, Varšava itd.).

Kako navodi glavna urednica, standardiziranjem pisanja, statusom i uporabom egzonima trebalo bi se baviti nacionalno stručno tijelo za standardizaciju zemljopisnih imena, koje nažalost još u Hrvatskoj nije ustanovljeno. Stoga se priručnik *Hrvatski egzonimi II.: Popis suvremenih i povijesnih egzonima* bavi isključivo popisom prilagođenih zemljopisnih imena iz odabranih izvora kao i preporukama za njihovo pisanje, odnosno odabir najčešće jednoga preporučenoga suvremenoga ili povijesnoga prilagođenog lika. S obzirom na činjenicu da se, za razliku od većine imena država koja su prilagođena hrvatskom jeziku i kao takva nedvojbena i prihvaćena, imena ostalih zemljopisnih objekata nisu u većoj mjeri udomaćivala, ovim se priručnikom pokušala barem smanjiti njihova šarolikost te se za sve tipove zemljopisnih objekata preporučuje najčešće samo jedan suvremeni ili povijesni prilagođeni imenski lik. Priručnik također ukazuje i na dugu tradiciju prilagodbe zemljopisnih imena, koja traje još s kraja 19. stoljeća, kao i na nestajanje mnogih povijesnih zastarjelih prilagođenih likova, a koji su u ovom priručniku popisani, čime je istaknuta važnost njihova očuvanja od zaborava. Veliku pozornost posvetilo se i usustavljanju pisanja izvornih imena iz različitih jezika, a posebno onih s nelatiničnim pismima poput arapskog, grčkog, kineskog i perzijskog jezika. Posebnu vrijednost ovom priručniku daje i prezentirana tipologija navedenih zemljopisnih objekata, odnosno određivanje njihovih tipova i podtipova.

Struktura priručnika *Hrvatski egzonimi II.: Popis suvremenih i povijesnih egzonima* vrlo je pregledna i omogućuje jednostavno praćenje. Hrvatski egzonimi prikazani su u tablici s osam stupaca, abecednim redoslijedom, a sam sadržaj u stupcima je grupiran u šest cjelina: *prilagođeno ime* (npr. Žuta rijeka), *izvorno ime* (Huang He), *jezik izvornog imena* (kineski), *zemljopisni objekt – tip* (kopnene vode), *zemljopisni objekt – podtip* (rijeka), *lokacija – kontinent, ocean* (Azija), *lokacija – država, more* (Kina), *napomena* (u nekim starijim izvorima: Hoangho, Hoang Ho). Na kraju knjige nalazi se tablica s popisom naziva zemljopisnih objekata u odabranim europskim jezicima (engleski, francuski, njemački, talijanski, španjolski, portugalski i ruski).

Ovaj će priručnik zasigurno biti koristan širokom krugu ljudi: lektorima, prevoditeljima, učiteljima, nastavnicima i učenicima, sveučilišnim profesorima i studentima, novinarima, djelatnicima u javnim i državnim institucijama te znanstvenoj i stručnoj zajednici različitih područja. Priručnik *Hrvatski egzonimi II.: Popis suvremenih i povijesnih egzonima* će biti važan izvor za stručnu i ujednačenu uporabu egzonima, a nadamo se i poticaj za osnivanje stručnog tijela za standardizaciju zemljopisnih imena.